

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 6. novembra 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Spoločná poľnohospodárska politika — Režim jednotnej platby — Nariadenie Komisie (ES) č. 795/2004 — Článok 18 ods. 2 — Štátna rezerva — Mimoriadne okolnosti — Zásada rovnosti zaobchádzania“

Vo veci C-335/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Scottish Land Court (Spojené kráľovstvo) zo 14. júna 2013 a doručený Súdnemu dvoru 18. júna 2013, ktorý súvisí s konaním:

Robin John Feakins

proti

Scottish Ministers,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia A. Borg Barthet, M. Berger, S. Rodin (spravodajca) a F. Biltgen,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 30. apríla 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- R. J. Feakins, v zastúpení: A. S. Devanny, solicitor, C. Agnew of Lochnaw, QC, a N. MacDougall, advocate,
- Scottish Ministers, v zastúpení: N. Wisdahl, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci J. Wolffe, QC, a D. Cameron, advocate,
- grécka vláda, v zastúpení: I. Chalkias a E. Chroni, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: K. Skelly a G. von Rintelen, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 19. júna 2014,

* Jazyk konania: angličtina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu a platnosti článku 18 ods. 2 nariadenia Komisie (ES) č. 795/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú predpisy na vykonávanie schémy jednotných platieb ustanovenej v nariadení Rady (ES) č. 1782/2003, ktorým sa ustanovujú spoločné predpisy pre schémy priamej podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a určité podporné schémy pre poľnohospodárov (Ú. v. EÚ L 141, s. 1; Mim. vyd. 03/044, s. 226), zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 1974/2004 z 29. októbra 2004 (Ú. v. EÚ L 345, s. 85) (ďalej len „vykonávacie nariadenie“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, v ktorom pán Feakins podal žalobu proti rozhodnutiu Scottish Ministers (škótski ministri), ktorého predmetom bolo stanovenie referenčnej sumy pre výpočet nárokov pána Feakinsa na jednotnú platbu podľa nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001 (Ú. v. EÚ L 270, s. 1; Mim. vyd. 03/040, s. 269) (ďalej len „základné nariadenie“).

Právny rámec

Základné nariadenie

- 3 Základné nariadenie v znení platnom v čase, keď nastali relevantné skutkové okolnosti vo veci samej, upravovalo okrem iného režim podpory príjmov poľnohospodárov v závislosti od produkcie. Tento režim označený v článku 1 druhej zarážke tohto nariadenia ako „režim jednotnej platby“ zahrnul niekoľko priamych platieb vyplácaných poľnohospodárom v rámci rozličných režimov podpory, ktoré dovtedy existovali.
- 4 Odôvodnenie 24 základného nariadenia znelo takto:

„Zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva spoločenstva a rozvoj štandardov v oblasti kvality potravín a životného prostredia nevyhnutne spôsobujú pokles úradných cien poľnohospodárskych produktov a zvýšenie výrobných nákladov pre poľnohospodárske podniky v spoločenstve. Na dosiahnutie týchto cieľov a propagáciu udržateľného a viac tržne orientovaného poľnohospodárstva je potrebné prejsť od podpory produkcie k podpore výrobcov zavedením oddeleného systému podpory príjmov pre každý poľnohospodársky podnik. Hoci sa čiastky skutočne vyplatené poľnohospodárom nezmenia, oddeleniam sa výrazne zvýši účinnosť podpory príjmov. Je preto vhodné, aby jednotná platba na poľnohospodársky podnik závisela od dodržovania štandardov v oblasti životného prostredia, bezpečnosti potravín, zdravia zvierat a dobrého zaobchádzania so zvieratami, ako aj od udržovania poľnohospodárskeho podniku v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave.“
- 5 Odôvodnenie 29 tohto nariadenia stanovovalo:

„S cieľom stanoviť čiastku, na ktorú by mal mať poľnohospodár v rámci nového režimu nárok, je vhodné odvolať sa na čiastky, ktoré mu boli poskytnuté počas referenčného obdobia. Mala by sa vytvoriť štátna rezerva, aby sa zohľadnili zvláštne situácie. Uvedená rezerva sa môže tiež použiť na uľahčenie účasti nových poľnohospodárov v režime. Jednotná platba by sa mala stanoviť na úrovni poľnohospodárskeho podniku.“

- 6 Na účely uplatnenia režimu jednotnej platby sa členské štáty mohli rozhodnúť pre takzvaný „historický“ alebo „regionálny“ model.
- 7 V rámci takzvaného „historického“ modelu poľnohospodári, ktorým sa počas referenčného obdobia zahŕňajúceho spravidla kalendárne roky 2000 až 2002 poskytla platba v rámci aspoň jedného z režimov podpory uvedených v prílohe VI základného nariadenia, mali právo na priznanie „platobných nárokov“ vypočítaných na základe referenčnej čiastky získanej pre každého poľnohospodára na základe ročného priemeru celkových platieb poskytnutých podľa uvedených režimov z tohto obdobia. Počet platobných nárokov pre poľnohospodára sa rovnal priemernému ročnému počtu hektárov plochy, ktoré dotknutého poľnohospodára oprávňovali na takúto platbu počas referenčného obdobia.
- 8 Článok 37 ods. 1 uvedeného nariadenia definoval všeobecné pravidlo pre výpočet referenčnej čiastky takto:
- „Referenčná čiastka predstavuje trojročný priemer celkových čiastok platieb poskytnutých poľnohospodárovi podľa režimov podpory uvedených v prílohe VI, vypočítaná a upravená v súlade s prílohou VII, v každom kalendárnom roku referenčného obdobia podľa článku 38.“
- 9 Základné nariadenie však stanovovalo niektoré osobitné opatrenia vzťahujúce sa na poľnohospodárov, v prípade ktorých referenčná čiastka vypočítaná podľa uvedeného článku 37 ods. 1 nezodpovedala výške podpory, ktorú by dostávali, ak by režim jednotnej platby nenadobudol účinnosť.
- 10 Konkrétne podľa článku 40 ods. 1 tohto nariadenia:
- „Odlišne od článku 37 je každý poľnohospodár, ktorého produkcia bola počas referenčného obdobia vážne ovplyvnená prípadom vyššej moci alebo mimoriadnymi okolnosťami, ktoré nastali pred uvedeným referenčným obdobím alebo počas neho, je oprávnený požiadať, aby sa referenčná čiastka vypočítala na základe kalendárneho roku alebo kalendárnych rokov referenčného obdobia, ktoré neboli ovplyvnené prípadom vyššej moci alebo mimoriadnymi okolnosťami.“
- 11 Okrem toho článok 42 ods. 1 základného nariadenia predpokladal vytvorenie štátnej rezervy každým členským štátom, ktorá mala byť zriadená prostredníctvom použitia lineárneho percenta zníženia referenčnej čiastky.
- 12 Podľa článku 42 ods. 3 a 5 tohto nariadenia môžu členské štáty použiť štátnu rezervu, aby prednostne poskytli referenčnú čiastku poľnohospodárom, ktorí začínajú vykonávať poľnohospodársku činnosť alebo ktorí podliehajú programom reštrukturalizácie a rozvoja.
- 13 Článok 42 ods. 4 uvedeného nariadenia stanovoval:
- „Členské štáty použijú štátnu rezervu, aby stanovili podľa objektívnych podmienok a takým spôsobom, aby sa zaistilo rovné zaobchádzanie medzi poľnohospodármi a aby sa zabránilo narušeniu trhu a hospodárskej súťaže, referenčn[é] čiastky pre poľnohospodárov, ktorí sa nachádzajú v zvláštnej situácii, ktorú Komisia určí...“
- 14 Článok 41 základného nariadenia stanovoval:
- „1. Pre každý členský štát nemôže byť súčet referenčných čiastok vyšší ako vnútroštátny strop uvedený v prílohe VIII.
2. Členský štát prípadne použije na referenčné čiastky lineárne percento zníženia, aby zaistil dodržovanie svojho vnútroštátneho stropu.“

15 Článok 42 ods. 7 tohto nariadenia stanovoval:

„Členské štáty pristúpia na lineárne zníženie nárokov, ak ich štátna rezerva nestačí na pokrytie prípadov uvedených v odsekoch 3 a 4.“

16 Základné nariadenie bolo zrušené a nahradené nariadením Rady (ES) č. 73/2009 z 19. januára 2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1782/2003 (Ú. v. EÚ L 30, s. 16). Toto nariadenie nadobudlo účinnosť 2. februára 2009 a neskôr bolo zrušené a nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009 (Ú. v. EÚ L 347, s. 608), ktoré nadobudlo účinnosť 20. decembra 2013.

Vykonávacie nariadenie

17 Vykonávacie nariadenie v znení platnom v čase, keď nastali relevantné skutkové okolnosti vo veci samej, obsahovalo ustanovenia na vykonávanie schémy jednotnej platby upravenej v základnom nariadení.

18 Odôvodnenie 13 vykonávacieho nariadenia znelo takto:

„V článku 42 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1782/2003 sa Komisii povoľuje, aby definovala osobitné situácie, na základe ktorých vznikne nárok na priznanie príslušných čiastok určitým poľnohospodárom, nachádzajúcim sa v situácii, ktorá im úplne alebo čiastočne zabránila, aby v príslušnom období poberali priame platby. Preto je vhodné, aby sa tieto osobitné situácie ustanovením určitých predpisov vymenovali a tak sa zabránilo kumulovaniu príjmu z rôznych priznaných nárokov na platbu u jedného a toho istého poľnohospodára, čo sa nedotýka možnosti Komisie tieto situácie prípadne doplniť ďalšími prípadmi...“

19 Článok 18 ods. 1 a 2 tohto nariadenia stanovoval:

„1. Na účely článku 42 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1782/2003 „poľnohospodári v osobitnej situácii“ znamená poľnohospodári, ktorí sa uvádzajú v článkoch 19 až 23a tohto nariadenia.

2. V prípadoch, v ktorých určitý poľnohospodár v osobitnej situácii spĺňa podmienku na uplatnenie dvoch alebo viacerých z článkov 19 až 23a tohto nariadenia alebo na uplatnenie článkov 37 ods. 2, 40, 42 ods. 3 alebo 42 ods. 5 nariadenia (ES) č. 1782/2003, obdrží počet nárokov na platbu, ktorý nesmie byť väčší ako počet hektárov, ktoré nahlási v prvom roku uplatňovania schémy jednotných platieb a ktorých hodnota bude najvyššia, ako môže obdržať na základe uplatnenia každého z článkov, u ktorých spĺňa podmienky.“

20 V článkoch 19 až 23a uvedeného nariadenia boli vymedzené niektoré osobitné situácie zakladajúce nároky príslušného poľnohospodára na platbu zo štátnej rezervy.

21 Konkrétne článok 22 vykonávacieho nariadenia stanovoval:

„1. Poľnohospodár, ktorý od skončenia príslušného obdobia najneskôr do 15. mája 2004 na šesť mesiacov alebo na dlhšie prenajal hospodárstvo alebo jeho časť a podmienky jeho prenájmu sa nedajú upraviť, obdrží nároky na platbu, ktoré sa vypočítajú tak, že príslušná čiastka, určená členským štátom

na základe objektívnych kritérií tak, aby sa zabezpečilo rovnaké zaobchádzanie so všetkými poľnohospodármi a zabránilo deformácii trhu a hospodárskej súťaže, sa vydelí počtom hektárov, ktorý nesmie byť väčší, ako je počet hektárov, ktoré prenajal.

2. Odsek 1 sa vzťahuje na poľnohospodára, ktorý v príslušnom období alebo najneskôr do 15. mája 2004 odkúpil hospodárstvo alebo jeho časť, ktorá bola v príslušnom období prenajatá, so zámerom započat' alebo rozšíriť do jedného roka od skončenia platnosti prenájmu svoju poľnohospodársku činnosť.“

22 Článok 12 ods. 1, 4 a 8 tohto nariadenia stanovoval:

„1. Počnúc kalendárnym rokom, ktorý predchádza roku, v ktorom sa žiadosť podá v rámci schémy jednotných platieb, členské štáty môžu pristúpiť k identifikácii spôsobilých poľnohospodárov, ktorí sa uvádzajú v článku 33 nariadenia (ES) č. 1782/2003, k predbežnému určeniu čiastok a počtu hektárov, ako sa uvádza v článku 34 ods. 1 písm. a) resp. b) spomínaného nariadenia a k predbežnému overovaniu podmienok, ktoré sa uvádzajú v odseku 5 tohto článku.

...

4. Konečné určenie nárokov na platbu, ktoré sa priznajú v prvom roku odo dňa predloženia žiadosti v rámci schémy jednotných platieb je predmetom žiadosti v rámci schémy jednotných platieb v súlade s článkom 34 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1782/2003.

Pred definitívnym určením nároku na platbu nebude možný žiaden prevod nárokov na platbu.

...

Poľnohospodári môžu zaviesť, s vyhradením definitívneho určenia, uplatňovania v rámci spoločnej platby [Poľnohospodári môžu podať, s výhradou definitívneho určenia, žiadosti v rámci schémy jednotných platieb – *neoficiálny preklad*] na základe dočasných nárokov určených členskými štátmi alebo získaných prostredníctvom zmluvného ustanovenia uvedeného v článkoch 17 alebo 27.

...

8. S výnimkou účelu určenia nárokov na platbu z národnej rezervy uvedeného v článkoch 6, 7 a 18 až 23a, a bez dosahu na odsek 5 a 6 tohto článku sa nemusí deklarovať žiadna parcela na účely určenia nárokov na platbu. Deklarácia parciel uvedená v článku 44 (3) nariadenia (ES) č. 1782/2003 sa bude uplatňovať na účely žiadosti o platbu nárokov na platbu v rámci spoločnej platobnej schémy.“

23 Vykonávacie nariadenie bolo zrušené a nahradené nariadením Komisie (ES) č. 1120/2009 z 29. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie režimu jednotnej platby ustanoveného v hlave III nariadenia č. 73/2009 (Ú. v. EÚ L 316, s. 1), ktoré nadobudlo účinnosť 9. decembra 2009.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

24 Pred nadobudnutím účinnosti režimu jednotnej platby pán Feakins prevádzkoval farmu v Sparume v Anglicku, na ktorú získal rozličné platby v rámci režimov podpory produkcie, uvedených v prílohe VI základného nariadenia.

25 V roku 2001 museli byť v dôsledku epidémie slintačky a krívačky všetky jeho hospodárske zvieratá porazené a jeho farma sa následne využila ako kafiléria. Epidémia slintačky a krívačky mu v rokoch 2001 a 2002 znemožnila obnoviť chov hospodárskych zvierat. Po nadobudnutí účinnosti režimu jednotnej platby však mal pán Feakins na základe článku 40 základného nariadenia nárok na priznanie

referenčnej čiastky vypočítanej výlučne na základe údajov v referenčnom období v roku, ktorý nebol ovplyvnený slintačkou a krívačkou, a to v roku 2000. V dôsledku toho mu bol priznaná referenčná čiastka 232 744 eur.

- 26 V novembri 2002 nadobudol pán Feakins ďalšie dve farmy, a to v Langburnshields a Tythehouse v Škótsku, ktoré boli prenajaté až do roku 2006.
- 27 Dňa 14. marca 2005 pán Feakins požiadal Scottish Ministers o predbežné určenie platobných nárokov zo štátnej rezervy na tieto dve škótske farmy. Uviedol, že sa nachádza v osobitnej situácii uvedenej v článku 22 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, keďže počas referenčného obdobia zakúpil pozemky prenajaté tretím osobám, s cieľom vykonávať poľnohospodársku činnosť po skončení nájmu.
- 28 V nadväznosti na túto žiadosť Scottish Ministers predbežne určili referenčnú čiastku pre platobné nároky zo štátnej rezervy vo výške 95 146 eur. V súlade s článkom 12 ods. 4 vykonávacieho nariadenia sa však tieto platobné nároky môžu stať konečnými a môžu viesť k vykonaniu platby, iba ak sa po nadobudnutí dotknutých fariem nahlásia zodpovedajúce hektáre v žiadosti o podporu v integrovanom systéme spravovania a kontroly (ďalej len „ISSK“).
- 29 Pán Feakins nahlásil farmu Langburnshields na formulári ISSK v máji 2005 a farmu Tythehouse na formulári ISSK v máji 2007, pričom prvú farmu nadobudol 10. marca 2005, teda pred skončením nájmu v zmysle dohody uzatvorenej s prevádzkovateľom, a druhú farmu nadobudol 28. novembra 2006. Naďalej si zachoval svoje platobné nároky týkajúce sa anglickej farmy v Sparume, ktorú prenajal tretej osobe.
- 30 Za týchto podmienok referenčná čiastka priznaná pánovi Feakinsovi za anglickú farmu bola prevedená z Anglicka do Škótska. Scottish Ministers mu teda vzhľadom na pravidlo „najvyššej hodnoty“ uvedené v článku 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia odmietli priznať dodatočnú čiastku zo štátnej rezervy. Podľa ich názoru mu totiž uplatnenie článku 40 základného nariadenia za jeho anglickú farmu priznáva referenčnú čiastku, ktorá je vyššia, ako čiastka ktorú je oprávnený získať za svoje škótske farmy podľa článku 22 ods. 2 vykonávacieho nariadenia.
- 31 Pán Feakins sa obrátil na Scottish Land Court, pričom tvrdil, že Scottish Ministers nesprávne vyložili uvedený článok 18 ods. 2. Takisto uviedol, že ak by aj výklad, ktorý Scottish Ministers uskutočnili, bol správny, toto ustanovenie je neplatné.
- 32 Vnútroštátny súd sa domnieva, že existujú pochybnosti o výklade a platnosti článku 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia.
- 33 Za týchto okolností Scottish Land Court rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 18 ods. 2 [vykonávacieho] nariadenia vykladať tak, že sa uplatní:

- a) ak poľnohospodár spĺňa podmienky na uplatnenie ktorýchkoľvek dvoch alebo viacerých z týchto článkov: články 19 [až] 23a [vykonávacieho] nariadenia a článok 37 ods. 2, článok 40, článok 42 ods. 3 a článok 42 ods. 5 [základného] nariadenia, alebo len
- b) ak poľnohospodár spĺňa podmienky podľa dvoch alebo viacerých z týchto článkov: články 19 [až] 23a [vykonávacieho] nariadenia, alebo samostatne podľa dvoch alebo viacerých z týchto článkov: článok 37 ods. 2, článok 40, článok 42 ods. 3 a článok 42 ods. 5 [základného] nariadenia?

2. Je článok 18 ods. 2 [vykonávacieho nariadenia], ak sa má vykladať spôsobom uvedeným v [prvej otázke pod písmenom a)], úplne alebo čiastočne neplatný z jedného alebo oboch nasledujúcich dôvodov uvedených navrhovateľom:
  - a) na základe toho, že Komisia pri prijímaní [vykonávacieho] nariadenia nemala právomoc prijať na tento účel článok 18 ods. 2 [tohto nariadenia], alebo
  - b) na základe toho, že Komisia pri prijímaní [vykonávacieho] nariadenia neodôvodnila článok 18 ods. 2 [tohto nariadenia]?
3. Uplatní sa článok 18 ods. 2 [vykonávacieho nariadenia], ak sa má vykladať spôsobom uvedeným [v prvej otázke pod písmenom a)] a ak na [druhú otázku] treba odpovedať záporne, v situácii, keď poľnohospodárovi bol predbežne schválený príspevok zo štátnej rezervy podľa článku 22 [vykonávacieho] nariadenia na poľnohospodársky podnik v roku 2005, ale tento príspevok bol nahlásený vo formulári [ISSK] až v roku 2007, keď poľnohospodár prevzal poľnohospodársky podnik?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 34 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že bráni kumulovanému uplatneniu niekoľkých ustanovení tohto nariadenia a základného nariadenia, na ktoré tento článok odkazuje, vrátane kumulovaného uplatnenia po jednom ustanovení z každého z týchto dvoch nariadení, alebo či uvedený článok bráni kumulovanému uplatneniu iba niekoľkých príslušných ustanovení jedného a toho istého nariadenia.
- 35 Na účely výkladu dotknutého ustanovenia je potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (pozri najmä rozsudky Nemecko/Komisia, C-156/98, EU:C:2000:467, bod 50, a Chatzi, C-149/10, EU:C:2010:534, bod 42).
- 36 Pokiaľ ide o znenie článku 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, je potrebné poznamenať, že tak z prvej časti tohto ustanovenia, ako aj z názvu, pod ktorým je uvedené, vyplýva, že pravidlo „najvyššej hodnoty“ sa vzťahuje iba na „poľnohospodárov v osobitnej situácii“, ktorí sú v odseku 1 tohto článku definovaní ako poľnohospodári, ktorí sa uvádzajú v článkoch 19 až 23a tohto nariadenia.
- 37 Keďže uplatniteľnosť článku 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia je vymedzená splnením podmienok na uplatnenie aspoň jedného z článkov 19 až 23a tohto nariadenia, použitie výrazu „dvoch alebo viacerých“ pred odkazom na tieto články znamená, že splnenie podmienok na uplatnenie aspoň jedného ďalšieho z uvedených článkov zakladá uplatniteľnosť pravidla „najvyššej hodnoty“.
- 38 Za týchto okolností sa výraz „dvoch alebo viacerých“ logicky môže viazať iba na články 19 až 23a vykonávacieho nariadenia, keďže pravidlo „najvyššej hodnoty“ sa tiež uplatní, ak poľnohospodár nachádzajúci sa v jednej alebo viacerých „osobitných situáciách“ upravených týmito článkami spĺňa takisto podmienky na uplatnenie jedného alebo viacerých relevantných ustanovení základného nariadenia.
- 39 Článok 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia treba teda chápať tak, že je uplatniteľný, ak poľnohospodár, ktorý sa nachádza v osobitnej situácii, a teda už spĺňa podmienky na uplatnenie aspoň jedného z článkov 19 až 23a tohto nariadenia, spĺňa navyše podmienky na uplatnenie:
  - aspoň jedného ďalšieho z uvedených článkov 19 až 23a alebo

- aspoň jedného z článku 37 ods. 2, článku 40, článku 42 ods. 3 alebo článku 42 ods. 5 základného nariadenia.
- 40 Tento výklad je podporený aj systematikou a účelom dotknutého ustanovenia vo veci samej a právnej úpravy, ktorej je toto ustanovenie súčasťou.
- 41 V tejto súvislosti je potrebné odmietnuť argumentáciu pána Feakinsa, podľa ktorej príslušné ustanovenia základného nariadenia a príslušné ustanovenia vykonávacieho nariadenia sledujú rozdielne ciele, čím uvedený článok 18 ods. 2 nebráni kumulovanému uplatneniu niektorého z ustanovení prvého nariadenia a niektorého z ustanovení druhého nariadenia.
- 42 Generálna advokátka v bode 42 svojich návrhov totiž zdôraznila, že účelom ustanovení základného nariadenia a ustanovení vykonávacieho nariadenia, na ktoré odkazuje článok 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, je bez rozdielu kompenzovanie ujmy, ktorá by poľnohospodárovi vznikla, ak by sa pri stanovení referenčnej čiastky vychádzalo výlučne z platieb, ktoré mu boli poskytnuté počas referenčného obdobia rokov 2000 až 2002.
- 43 Rozlišovanie medzi príslušnými ustanoveniami základného nariadenia a príslušnými ustanoveniami vykonávacieho nariadenia sa javí o to ťažšie, že článok 42 ods. 3 a 5 základného nariadenia, rovnako ako ustanovenia vykonávacieho nariadenia, upravuje situácie, ktoré umožňujú použitie štátnej rezervy, a že článok 19 vykonávacieho nariadenia sa týka osobitnej situácie producentov mlieka, ktorí spadajú do pôsobnosti článku 40 základného nariadenia.
- 44 Obidva výpočty článkov sa tak líšia iba prameňom právnej úpravy, pričom články 19 až 23a vykonávacieho nariadenia napokon iba vykonávajú článok 42 ods. 4 základného nariadenia.
- 45 V dôsledku toho treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že sa uplatní, jednak ak poľnohospodár spĺňa podmienky na uplatnenie dvoch alebo viacerých z článkov 19 až 23a vykonávacieho nariadenia a jednak ak poľnohospodár, ktorý spĺňa podmienky na uplatnenie aspoň jedného z článkov 19 až 23a tohto nariadenia, spĺňa aj podmienky na uplatnenie aspoň jedného z článku 37 ods. 2, článku 40, článku 42 ods. 3 a článku 42 ods. 5 základného nariadenia.

O druhej otázke

- 46 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, tak ako bol vyložený v odpovedi na prvú otázku, je s ohľadom na zásady prenesenia právomocí a rovnosti zaobchádzania, ako aj na povinnosť odôvodnenia prislúchajúcu Komisii podľa článku 296 ZFEÚ, platný.
- 47 Pokiaľ ide o platnosť dotknutého ustanovenia vo veci samej s ohľadom na zásadu rovnosti zaobchádzania, je potrebné pripomenúť, že táto zásada vyžaduje, aby sa s porovnateľnými situáciami nezaobchádzalo rozdielne a s rozdielnymi situáciami rovnako, okrem prípadu, ak je takéto rozlišovanie objektívne odôvodnené (pozri najmä rozsudky Elbertsen, C-449/08, EU:C:2009:652, bod 41, a Franz Egenberger, C-313/04, EU:C:2006:454, bod 33).
- 48 Článok 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia pritom stanovuje rozdiely v zaobchádzaní medzi na jednej strane poľnohospodárom podliehajúcim mimoriadnym okolnostiam, ktoré ho oprávňujú požiadať o úpravu referenčnej čiastky podľa článku 40 základného nariadenia, a na druhej strane poľnohospodárom, ktorý s takýmito okolnosťami nie je konfrontovaný a ktorému je priznaná referenčná čiastka vypočítaná na základe všeobecného pravidla stanoveného v článku 37 ods. 1 tohto

nariadenia. Dotknuté ustanovenie vo veci samej totiž, ako poznamenal pán Feakins, znevýhodňuje prvého poľnohospodára voči druhému poľnohospodárovi tým, že mu odníma nárok na referenčnú čiastku zo štátnej rezervy popri referenčnej čiastke upravenej podľa uvedeného článku 40.

- 49 Prípadné porušenie zásady rovnosti zaobchádzania z dôvodu rozdielneho zaobchádzania však predpokladá, že uvedené situácie sú porovnateľné s ohľadom na všetky okolnosti, ktoré ich charakterizujú (pozri v tomto zmysle rozsudok *IBV & Cie, C-195/12, EU:C:2013:598*, bod 51).
- 50 *Scottish Ministers*, grécka vláda a Komisia uviedli, že táto podmienka nebola v prejednávanej veci splnená.
- 51 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že okolnosti, ktoré charakterizujú rozdielne situácie a tým ich porovnateľný charakter, je potrebné určiť a posúdiť najmä s ohľadom na predmet a cieľ aktu Únie, ktorý zavádza predmetný rozdiel (pozri v tomto zmysle rozsudok *Szatmári Malom, C-135/13, EU:C:2014:327*, bod 67). Okrem toho treba zohľadniť zásady a ciele oblasti, do ktorej patrí predmetný akt (rozsudok *Arcelor Atlantique a Lorraine a i., C-127/07, EU:C:2008:728*, bod 26).
- 52 V prejednávanej veci, ako to vyplýva z odôvodnenia 24 základného nariadenia, spôsoby výpočtu referenčných čiastok priznávaných poľnohospodárom v rámci režimu jednotnej platby má za cieľ zabezpečiť, aby sa prechod na tento režim uskutočnil bez toho, aby sa zmenili čiastky skutočne vyplácané poľnohospodárom vo vzťahu k čiastkam vyplácaným v rámci rozličných režimov priamych platieb, ktoré dovtedy existovali.
- 53 Práve v tomto kontexte článok 40 základného nariadenia stanovil pre poľnohospodára, ktorý čelí mimoriadnym okolnostiam počas referenčného obdobia definovaného v článku 38 tohto nariadenia, oprávnenie požiadať o úpravu referenčnej čiastky s cieľom zabezpečiť úroveň podpory zodpovedajúcu čiastkam vyplácaným v rámci predchádzajúcich režimov, a tak udržať rovnaké postavenie ako poľnohospodári, ktorí takýmto okolnostiam čeliť nemuseli.
- 54 Poľnohospodár, ktorému bola priznaná referenčná čiastka vypočítaná podľa článku 37 ods. 1 základného nariadenia, a poľnohospodár s nárokom na úpravu metódy výpočtu referenčnej čiastky podľa článku 40 tohto nariadenia, ktorí požiadajú o dodatočné platby zo štátnej rezervy, sa teda nachádzajú v porovnateľných situáciách z hľadiska cieľov režimu jednotnej platby.
- 55 Za týchto okolností treba preskúmať, či rozdielne zaobchádzanie vyplývajúce z dotknutého ustanovenia vo veci samej môže byť objektívne odôvodnené.
- 56 Na úvod je potrebné pripomenúť, že hoci normotvorca Únie disponuje v oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky širokou mierou voľnej úvahy, je povinný odôvodniť svoj výber objektívnymi a primeranými kritériami vo vzťahu k cieľu, ktorý predmetná právna úprava sleduje (pozri v tomto zmysle rozsudky *Arcelor Atlantique a Lorraine a i., EU:C:2008:728*, bod 58, ako aj *Panellinos Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou, C-373/11, EU:C:2013:567*, bod 34).
- 57 Komisia a *Scottish Ministers* zhodne uviedli, že dotknuté ustanovenie vo veci samej môže byť objektívne odôvodnené, ako sa uvádza v odôvodnení 13 vykonávacieho nariadenia, nevyhnutnosťou zabrániť kumulovaniu rôznych platobných nárokov jedným a tým istým poľnohospodárom. Zákaz takéhoto kumulovania slúži ochrane finančných záujmov tých poľnohospodárov, ktorých referenčné čiastky boli vypočítané podľa všeobecného pravidla uvedeného v článku 37 ods. 1 základného nariadenia. V prípade prekročenia vnútroštátnych stropov z dôvodu zvýšeného využitia štátnej rezervy musia byť referenčné čiastky priznané uvedeným poľnohospodárom lineárne znížené v súlade s článkom 41 ods. 2 a článkom 42 ods. 7 tohto nariadenia.

- 58 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že mechanizmus upravený v týchto posledných ustanoveniach predstavuje prostriedok na zachovanie finančnej rovnováhy režimu jednotnej platby pri rešpektovaní zásady rovnosti zaobchádzania (pozri analogicky rozsudky Spagl, C-189/89, EU:C:1990:450, bod 28, a Pastätter, C-217/89, EU:C:1990:451, bod 19). Cieľ vyhnúť sa uplatňovaniu tohto mechanizmu preto nemôže odôvodňovať porušenie tejto zásady.
- 59 Navyše, keďže tento cieľ sleduje ochranu záujmov poľnohospodárov, ktorých referenčné čiastky boli vypočítané podľa všeobecného pravidla na ujmu poľnohospodárov, ktorých referenčné čiastky boli upravené podľa článku 40 základného nariadenia, odporuje tento cieľ účelu tohto ustanovenia. Uvedený článok 40, ako bolo konštatované v bode 53 tohto rozsudku, má totiž kompenzovať ujmu, ktorá by vznikla poľnohospodárom čeliacim mimoriadnym okolnostiam, ak by článok 40 nebol prijatý, v porovnaní s poľnohospodármi nečeliacimi takýmto okolnostiam.
- 60 Z toho dôvodu je potrebné konštatovať, že prijatím dotknutého ustanovenia vo veci samej bola porušená zásada rovnosti zaobchádzania.
- 61 Bez toho, aby bolo nutné skúmať zvyšné argumenty uvedené počas konania v neprospech platnosti článku 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, treba teda toto ustanovenie vyhlásiť za neplatné v rozsahu, v akom bránia poľnohospodárovi, ktorý čelil mimoriadnym okolnostiam v zmysle článku 40 základného nariadenia, požiadať súčasne o úpravu jeho referenčnej čiastky podľa tohto ustanovenia a o dodatočnú referenčnú čiastku vyplácanú zo štátnej rezervy podľa niektorého z článkov 19 až 23a vykonávacieho nariadenia, zatiaľ čo poľnohospodár, ktorý takýmto okolnostiam nečelil a ktorému bola priznaná referenčná čiastka vypočítaná podľa článku 37 ods. 1 základného nariadenia, môže kumulovať túto čiastku a referenčnú čiastku vyplácanú zo štátnej rezervy podľa niektorého z článkov 19 až 23a vykonávacieho nariadenia.

O tretej otázke

- 62 Vzhľadom na odpoveď na druhú otázku už nie je potrebné odpovedať na tretiu otázku.

O časových účinkoch vyhlásenia neplatnosti v prejudiciálnom konaní

- 63 Na pojednávaní Komisia navrhla, aby Súdny dvor, ak určí, že článok 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia je neplatný, obmedzil účinky rozsudku na žalobcu a akéhokoľvek iného navrhovateľa rovnakej povahy.
- 64 Na podporu svojho návrhu Komisia upozornila Súdny dvor na vážne finančné dôsledky, ktoré by mal rozsudok s takým výrokom. Na jednej strane spochybnenie platieb, ktoré boli uskutočňované prakticky už desať rokov, by členským štátom spôsobilo vážne komplikácie a bolo by v rozpore so zásadou právnej istoty. Na druhej strane povinnosť prepočítať tieto platby by mala s ohľadom na zásadu rozpočtovej disciplíny vplyv na celkové financovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky.
- 65 Ak to naliehavé dôvody právnej istoty odôvodňujú, Súdny dvor disponuje na základe článku 264 druhého odseku ZFEÚ, uplatniteľného analogicky tiež v rámci prejudiciálneho konania na základe článku 267 ZFEÚ, ktorého predmetom je posúdenie platnosti právnych aktov Únie, voľnou úvahou, aby v každom konkrétnom prípade rozhodol, ktoré z účinkov tohto aktu musia byť považované za konečné (pozri najmä rozsudky Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, bod 121, ako aj Volker und Markus Schecke a Eifert, C-92/09 a C-93/09, EU:C:2010:662, bod 93).

- 66 Keďže nie sú k dispozícii žiadne informácie o počte poľnohospodárov, ktorí by mohli byť prípadne oprávnení žiadať o dodatočné platby v nadväznosti na vyhlásenie neplatnosti článku 18 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, ani o výške týchto platieb, zo spisu nijako nevyplýva, že by naliehavé úvahy právnej istoty odôvodňovali obmedzenie časových účinkov vyhlásenia neplatnosti tohto ustanovenia.
- 67 Za týchto podmienok nie je potrebné časovo obmedziť účinky tohto rozsudku.

O trovách

- 68 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. Článok 18 ods. 2 nariadenia Komisie (ES) č. 795/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú predpisy na vykonávanie schémy jednotných platieb ustanovenej v nariadení Rady (ES) č. 1782/2003, ktorým sa ustanovujú spoločné predpisy pre schémy priamej podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a určité podporné schémy pre poľnohospodárov, zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 1974/2004 z 29. októbra 2004, sa má vykladať v tom zmysle, že sa uplatní, jednak ak poľnohospodár spĺňa podmienky na uplatnenie dvoch alebo viacerých z článkov 19 až 23a uvedeného nariadenia, zmeneného a doplneného nariadením č. 1974/2004, a jednak ak poľnohospodár, ktorý spĺňa podmienky na uplatnenie aspoň jedného z článkov 19 až 23a tohto nariadenia, zmeneného a doplneného nariadením č. 1974/2004, spĺňa aj podmienky na uplatnenie aspoň jedného z článku 37 ods. 2, článku 40, článku 42 ods. 3 a článku 42 ods. 5 nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001.
2. Článok 18 ods. 2 nariadenia č. 795/2004, zmenený a doplnený nariadením č. 1974/2004, je neplatný v rozsahu, v akom bráni poľnohospodárovi, ktorý čelil mimoriadnym okolnostiam v zmysle článku 40 nariadenia č. 1782/2003, požiadať súčasne o úpravu jeho referenčnej čiastky podľa tohto ustanovenia a o dodatočnú referenčnú čiastku vyplácanú zo štátnej rezervy podľa niektorého z článkov 19 až 23a nariadenia č. 795/2004, zmeneného a doplneného nariadením č. 1974/2004, zatiaľ čo poľnohospodár, ktorý takýmto okolnostiam nečelil a ktorému bola priznaná referenčná čiastka vypočítaná podľa článku 37 ods. 1 nariadenia č. 1782/2003, môže kumulovať túto čiastku a referenčnú čiastku vyplácanú zo štátnej rezervy podľa niektorého z článkov 19 až 23a nariadenia č. 795/2004, zmeneného a doplneného nariadením č. 1974/2004.

Podpisy